

Bài 9: Thu nhập thông tin cho phân tích chính sách

Các phương pháp nghiên cứu
chính sách công

Tháng 5 năm 2014

Quy trình phân tích chính sách công

- ◆ Xác định vấn đề chính sách
- ◆ Xây dựng khung phân tích
- ◆ **Thu nhập thông tin**
- ◆ Phân tích
- ◆ Đề xuất chính sách

Nguồn thông tin

- ◆ Thông tin thứ cấp
 - ✓ Thông tin do một tổ chức thu thập, xử lý, tổng hợp và công bố
- ◆ Thông tin sơ cấp
 - ✓ Thông tin do tác giả tự thu thập, xử lý và tổng hợp

Các nguồn thông tin thứ cấp

- ◆ Các cơ quan thống kê
- ◆ Sách và bài nghiên cứu khoa học được công bố
- ◆ Báo cáo của cơ quan quản lý và tổ chức chuyên môn
- ◆ Các phương tiện thông tin đại chúng

Hai lưu ý đối với thông tin thứ cấp

- ◆ Nêu nguồn thông tin một cách rõ ràng và lập luận bằng khả năng tốt nhất của mình rằng thông tin sử dụng là thông tin có tính tin cậy.
- ◆ Thông tin được sử dụng cùng với khung phân tích để giải quyết một vấn đề chính sách. Không dùng thông tin để *thay thế* cho việc phân tích.

Các cơ quan thống kê

- ◆ Số liệu các chỉ số kinh tế - xã hội theo hệ thống chỉ tiêu thống kê quốc gia (QĐ43/2010/QĐ-TTg) do Tổng cục Thống kê Việt Nam công bố
 - ✓ Số liệu thống kê công bố hàng tháng trên website của TCTK và cục thống kê tỉnh/thành phố
 - ✓ Niên giám thống kê (Việt Nam và các tỉnh/thành phố)
 - ✓ Các cuộc điều tra
 - ◆ Dân số và lao động
 - ◆ Mức sống hộ gia đình
 - ◆ Nông nghiệp, lâm nghiệp và thủy sản
 - ◆ Vốn đầu tư
 - ◆ Doanh nghiệp
 - ◆ Cơ sở SXKD cá thể
 - ◆ Tổng điều tra cơ sở kinh tế, hành chính, sự nghiệp
 - ◆ Thương nghiệp, khách sạn, nhà hàng, du lịch và dịch vụ

Các cơ quan thống kê (tiếp)

- ◆ Số liệu thống kê và điều tra của các bộ-ngành
 - ✓ Bộ Kế hoạch và Đầu tư: số liệu kinh tế - xã hội, số liệu đầu tư
 - ✓ Bộ Tài chính, Tổng cục Thuế, Tổng cục Hải quan: số liệu tài chính công và ngoại thương
 - ✓ Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội: số liệu điều tra về lao động và việc làm

Các cơ quan thống kê (tiếp)

- ◆ Cơ quan thống kê quốc gia của các nước
 - ✓ Niên giám thống kê các nước
 - ✓ Điều tra chuyên đề của cơ quan thống kê các nước
- ◆ Cơ quan thống kê của các tổ chức đa phương
 - ✓ Databank của Ngân hàng Thế giới,
<http://databank.worldbank.org/>
 - ◆ Chỉ báo phát triển thế giới (world development indicators)
 - ◆ Tài chính phát triển toàn cầu (global development finance)
 - ◆ Môi trường kinh doanh (doing business)
 - ✓ Cơ sở dữ liệu của Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF)
 - ◆ International Financial Statistics (IFS), <http://elibrary-data.imf.org/>
 - ◆ World Economic Outlook (WEO), <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=28>

Các cơ quan thống kê (tiếp)

- ◆ Cơ quan thống kê của các tổ chức đa phương
 - ✓ Statistical Database System (SDBS) của Ngân hàng Phát triển châu Á (ADB), <https://sdfs.adb.org/>
 - ◆ Số liệu thống kê kinh tế xã hội của các nước thành viên ADB (có số liệu của Đài Loan)
 - ✓ Cơ sở dữ liệu của Liên Hợp Quốc
 - ◆ UN Comtrade (thương mại quốc tế), <http://comtrade.un.org/>
 - ◆ Chỉ số chỉ tiêu phát triển thiên niên kỷ, <http://mdgs.un.org/>
 - ◆ Thống kê nông nghiệp và lương thực của FAO, <http://faostat.fao.org/>
 - ◆ Thống kê thương mại và đầu tư quốc tế của UNCTAD, <http://unctadstat.unctad.org/>
 - ✓ Số liệu thống kê của tổ chức các nước phát triển, OECD, <http://stats.oecd.org/>

Các cơ quan thống kê (tiếp)

- ◆ Cơ quan thống kê tư nhân
 - ✓ Economist Intelligence Unit (EIU)
 - ✓ Bloomberg
 - ✓ Reuters
 - ✓ Các tổ chức thống kê và tư vấn tư nhân chuyên ngành (tài chính, năng lượng, vận tải,...)
 - Lưu ý: Thông tin thường không miễn phí

Sách và bài nghiên cứu khoa học được công bố

- ◆ Sách nghiên cứu khoa học
- ◆ Bài nghiên cứu đăng trên các tạp chí khoa học
- ◆ Nguồn:
 - ✓ Các viện nghiên cứu ở Việt Nam
 - ✓ Google Scholar và Google Books
 - ✓ Các mạng công trình nghiên cứu khoa học:
 - ◆ Academic Search Premier: cơ sở dữ liệu đa ngành
 - ◆ Econlit: bài viết, luận văn và bình luận sách về kinh tế học
 - ◆ PAIS: bài viết khoa học về chính sách công, quản trị công, chính sách xã hội và quan hệ quốc tế
 - ◆ ABI Inform: bài viết về quản trị kinh doanh và quản trị công,

Báo cáo

- ◆ Báo cáo của các cơ quan quản lý nhà nước
 - ✓ Quy hoạch, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội
 - ✓ Quy hoạch, kế hoạch phát triển ngành
 - ✓ Báo cáo thẩm định (trước khi thi hành chính sách)
 - ✓ Báo cáo tình hình (trong khi thi hành chính sách)
 - ✓ Báo cáo đánh giá kết quả (sau khi thi hành chính sách)
- ◆ Báo cáo của các tổ chức nghiên cứu
- ◆ Báo cáo của các tổ chức tài trợ
- ◆ Báo cáo của các tổ chức tư vấn

Các phương tiện thông tin đại chúng

- ◆ Thông tin
 - ✓ Tin tức báo chí
 - ✓ Dư luận xã hội phản ánh qua báo chí
- ◆ Lưu ý
 - ✓ Phân tích chính sách thường đòi hỏi phải sử dụng thông tin báo chí, không nhất thiết là chỉ để trình bày bối cảnh chính sách, mà còn cung cấp dữ liệu cho quá trình phân tích cũng như hình thức những lựa chọn chính sách.
 - ✓ Người phân tích chính sách phải cân nhắc một cách rất thận trọng và khách quan khi sử dụng thông tin báo chí, đặc biệt là thông tin về dư luận xã hội.

Các nguồn thông tin sơ cấp

- ◆ Điều tra
- ◆ Phỏng vấn
- ◆ Quan sát

Hai lưu ý đối với thông tin sơ cấp

- ◆ Đánh giá khả năng thu thập và xử lý thông tin sơ cấp trên cơ sở nguồn lực tài chính và thời gian
- ◆ Xây dựng phương pháp thu thập, xử lý thông tin sơ cấp và giải trình các bước thực hiện trên thực tế

Điều tra

- ◆ Chuẩn bị
- ◆ Thiết kế bảng hỏi và biểu mẫu số liệu
- ◆ Điều tra thử nghiệm
- ◆ Chọn mẫu điều tra
- ◆ Huấn luyện điều tra viên
- ◆ Theo dõi chất lượng của quá trình điều tra
- ◆ Mã hóa, nhập và làm sạch dữ liệu

Phỏng vấn

- ◆ Đối tượng phỏng vấn
 - ✓ Phỏng vấn đối tượng có liên quan tới vấn đề chính sách
 - ✓ Phỏng vấn chuyên gia am hiểu về vấn đề chính sách
- ◆ Lưu ý khi phỏng vấn
 - ✓ Chuẩn bị bảng câu hỏi phỏng vấn
 - ✓ Thái độ cầu thị, tiếp thu
 - ✓ Đề nghị giới thiệu/cung cấp tài liệu
 - ✓ Có thể xin phép ghi âm
 - ✓ Chuẩn bị trước các tình huống có thể xảy ra
 - ✓ Xin phép trích dẫn/lưu ý về đạo đức
- ◆ Lưu ý khi sử dụng thông tin phỏng vấn
 - ✓ Không dùng ý kiến phỏng vấn để thay thế hoàn toàn cho việc phân tích hay đưa ra giải pháp

Quan sát thông qua đi thực địa

- ◆ Quan sát hiện trạng
- ◆ Quan sát hành vi của các đối tượng có liên quan tới vấn đề chính sách
- ◆ Quan sát tác động của chính sách